

Bruxelles, 17. prosinca 2020.
REV2 – zamjenjuje obavijest (REV1) od
17. kolovoza 2020.

OBAVIJEST SUDIONICIMA

POVLAČENJE UJEDINJENE KRALJEVINE I PROPISI EU-A O IZVOZU KULTURNIH DOBARA

Ujedinjena Kraljevina napustila je Europsku uniju 1. veljače 2020. i postala „treća zemlja”¹. U Sporazumu o povlačenju² predviđeno je prijelazno razdoblje do 31. prosinca 2020. Do tog se datuma pravo Unije u cijelosti primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini³.

Europska unija i Ujedinjena Kraljevina u prijelaznom će razdoblju voditi pregovore o sporazumu o novom partnerstvu, posebno o uspostavi područja slobodne trgovine. Međutim, nije izvjesno hoće li se takav sporazum sklopiti i stupiti na snagu na kraju prijelaznog razdoblja. U svakom slučaju, takvim će se sporazumom uspostaviti odnos koji će se u smislu uvjeta pristupa tržištu znatno razlikovati od sudjelovanja Ujedinjene Kraljevine na jedinstvenom tržištu,⁴ u carinskoj uniji i aranžmanima za PDV i trošarine.

Stoga se sve zainteresirane strane, a posebno gospodarski subjekti, podsjećaju na pravnu situaciju koja će nastati nakon isteka prijelaznog razdoblja (dio A u nastavku). U ovoj se obavijesti objašnjavaju i određene odredbe o razdvajanju iz Sporazuma o povlačenju (dio B u nastavku), kao i propisi koji će se nakon isteka prijelaznog razdoblja primjenjivati u Sjevernoj Irskoj (dio C u nastavku).

¹ Treća zemlja je zemlja koja nije država članica Unije.

² Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, SL L 29, 31.1.2020., str. 7. („Sporazum o povlačenju”).

³ Uz određene iznimke iz članka 127. Sporazuma o povlačenju, od kojih ni jedna nije relevantna u kontekstu ove obavijesti.

⁴ Konkretno, sporazum o slobodnoj trgovini ne predviđa načela unutarnjeg tržišta (u području robe i usluga), kao što su uzajamno priznavanje, „načelo zemlje podrijetla” i usklađivanje. Sporazum o slobodnoj trgovini ne uklanja ni carinske formalnosti i kontrole, uključujući one koje se odnose na podrijetlo robe i njezine inpute, niti zabrane i ograničenja uvoza i izvoza.

Savjet sudionicima:

Zbog posljedica navedenih u ovoj obavijesti, sudionicima se posebno savjetuje da provjere jesu li za kulturna dobra koja se otpremaju u Ujedinjenu Kraljevinu nakon isteka prijelaznog razdoblja potrebne izvozne dozvole.

Sudionike se podsjeća i na to da će nakon isteka prijelaznog razdoblja za unos nezakonito izvezenih kulturnih dobara podrijetlom iz Ujedinjene Kraljevine ili bilo koje druge treće zemlje iz Ujedinjene Kraljevine u EU vrijediti opća zabrana na temelju prava EU-a.

Napomena:

Ova se obavijest ne odnosi na:

- pitanja povrata kulturnih dobara
- carinske postupke i formalnosti.

Za te su aspekte u pripremi ili su objavljene druge obavijesti.⁵

Postoji i općenitija obavijest o zabranama i ograničenjima, uključujući uvozne/izvozne dozvole.

A. PRAVNA SITUACIJA NAKON ISTEKA PRIJELAZNOG RAZDOBLJA

Nakon isteka prijelaznog razdoblja Uredba Vijeća (EZ) br.116/2009 od 18. prosinca 2008. o izvozu kulturnih dobara⁶ i Uredba (EU) 2019/880 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o unosu i uvozu kulturnih dobara⁷ prestaju⁸ se primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu.⁹ Najvažnije su posljedice toga sljedeće:

1. IZVOZ IZ UNIJE

1.1. Dozvole za izvoz u Ujedinjenu Kraljevinu

U skladu s člankom 2. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 116/2009 izvoz kulturnih dobara navedenih u njezinu Prilogu I.¹⁰ podliježe izveznoj dozvoli koju izdaje

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_hr

⁶ SL L 39, 10.2.2009., str. 1.

⁷ SL L 151, 7.6.2019., str. 1.

⁸ Podsjeća se da se opća zabrana utvrđena u članku 3. stavku 1. Uredbe (EU) 2019/880 primjenjuje od 28. prosinca 2020. (članak 16. stavak 2. točka (a) Uredbe (EU) 2019/880).

⁹ Kad je riječ o primjenjivosti tih propisa na Sjevernu Irsku, vidjeti dio C ove obavijesti.

¹⁰ Na primjer, namještaj stariji od 50 godina ili knjige starije od 100 godina i vrijednosti veće od 50 000 EUR, tiskani zemljovid stariji od 200 godina i vrijednosti veće od 15 000 EUR; vidjeti Prilog I. Uredbi (EZ) br. 116/2009.

nadležno tijelo države članice. Nakon isteka prijelaznog razdoblja, ako se takva kulturna dobra izvoze iz carinskog područja EU-a u Ujedinjenu Kraljevinu, na Kanalske otoke ili Otok Man, za taj je izvoz potrebna izvozna dozvola.

1.2. Dozvole za izvoz u ostale treće zemlje

U skladu s člankom 2. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 116/2009 izvoznju dozvolu izdaje:

- nadležno tijelo države članice na čijem se području predmetno kulturno dobro zakonito i konačno nalazilo 1. siječnja 1993. ili
- poslije spomenutog datuma, nadležno tijelo države članice na čijem se području ono nalazi nakon zakonite i konačne otpreme iz neke druge države članice, nakon uvoza iz treće zemlje ili nakon ponovnog uvoza iz treće zemlje nakon zakonite otpreme iz države članice u tu zemlju.

U skladu s člankom 2. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 116/2009 izvozne dozvole vrijede u cijeloj Uniji.

Nakon isteka prijelaznog razdoblja izvozne dozvole koje je izdala Ujedinjena Kraljevina na temelju zakonodavstva Unije više nisu valjane za otpremanje kulturnih dobara iz država članica EU-a u treće zemlje. Ako zbog toga nadležno tijelo države članice EU-a ponovno izda izvoznju dozvolu koju je prethodno izdalo nadležno tijelo Ujedinjene Kraljevine, pri ponovnom izdavanju može se u obzir uzeti prethodna dozvola.

2. UNOS I UVOZ U UNIJU

Članak 3. stavak 1. Uredbe (EU) 2019/880, **kojim se zabranjuje unos u Uniju kulturnih dobara koja su nezakonito izvezena iz treće zemlje**, počet će se primjenjivati **28. prosinca 2020.** Nakon isteka prijelaznog razdoblja za unos iz Ujedinjene Kraljevine u EU nezakonito izvezenih kulturnih dobara podrijetlom iz Ujedinjene Kraljevine ili bilo koje druge treće zemlje vrijedit će ta opća zabrana.

Dugoročno¹¹ će za uvoz iz Ujedinjene Kraljevine u EU kulturnih dobara koja su stvorena ili otkrivena u Ujedinjenoj Kraljevini ili bilo kojoj drugoj trećoj zemlji biti potrebna **uvozna dozvola** ako je riječ o dobrima s popisa iz dijela B Priloga toj uredbi (članak 4. Uredbe 2019/880) odnosno podnošenje **izjave uvoznika** carinskim tijelima EU-a ako je riječ o dobrima s popisa iz dijela C Priloga toj uredbi (članak 5. Uredbe 2019/880).

B. RELEVANTNE ODREDBE O RAZDVAJANJU IZ SPORAZUMA O POVLAČENJU

Člankom 47. stavkom 1. Sporazuma o povlačenju predviđeno je da se, pod uvjetima koji su u njemu utvrđeni, kretanje robe koje je u tijeku na kraju prijelaznog razdoblja smatra

¹¹ Nakon uspostave centraliziranog elektroničkog sustava iz članka 8. Uredbe (EU) 2019/880 te najkasnije do 28. lipnja 2025., članak 16. stavak 2. točka (b) Uredbe (EU) 2019/880.

kretanjem unutar Unije u odnosu na zahtjeve iz prava Unije u pogledu uvoznih i izvoznih dozvola.

Primjer:

Kulturno dobro čije je kretanje između EU-a i Ujedinjene Kraljevine u tijeku na kraju prijelaznog razdoblja još uvijek može ući u EU ili Ujedinjenu Kraljevinu kao da je posrijedi kretanje između dviju država članica (tj. nije potrebna dozvola).

C. MJERODAVNI PROPISI U SJEVERNOJ IRSKOJ NAKON ISTEKA PRIJELAZNOG RAZDOBLJA

Nakon isteka prijelaznog razdoblja primjenjuje se Protokol o Irskoj / Sjevernoj Irskoj¹². Protokol o Irskoj / Sjevernoj Irskoj podliježe periodičnoj suglasnosti Zakonodavne skupštine Sjeverne Irske, a početno razdoblje primjene traje četiri godine po isteku prijelaznog razdoblja¹³.

U skladu s Protokolom o Irskoj / Sjevernoj Irskoj, određene odredbe prava Unije primjenjuju se i na Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini u vezi sa Sjevernom Irskom. U Protokolu o Irskoj / Sjevernoj Irskoj Unija i Ujedinjena Kraljevina dodatno su se sporazumjele da se smatra kao da je Sjeverna Irska država članica u mjeri u kojoj se propisi Unije primjenjuju na Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini u vezi sa Sjevernom Irskom¹⁴.

U Protokolu o Irskoj / Sjevernoj Irskoj predviđeno je da se Uredba (EZ) br. 116/2009 i Uredba (EZ) br. 2019/880 primjenjuju na Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini u vezi sa Sjevernom Irskom¹⁵. To znači da se smatra da upućivanja na Uniju u dijelu A i dijelu B ove obavijesti uključuju Sjevernu Irsku, a da se upućivanja na Ujedinjenu Kraljevinu odnose samo na Veliku Britaniju. Konkretno, to među ostalim znači sljedeće:

- kretanje kulturnih dobara iz EU-a u Sjevernu Irsku nije izvoz za potrebe Uredbe (EZ) br. 116/2009
- kretanje kulturnih dobara iz Sjeverne Irske u treću zemlju ili u Veliku Britaniju je za potrebe Uredbe (EZ) br. 116/2009¹⁶ izvoz

¹² Članak 185. Sporazuma o povlačenju.

¹³ Članak 18. Protokola o Irskoj / Sjevernoj Irskoj.

¹⁴ Članak 7. stavak 1. Sporazuma o povlačenju u vezi s člankom 13. stavkom 1. Protokola o Irskoj / Sjevernoj Irskoj.

¹⁵ Članak 5. stavak 4. Protokola o Irskoj / Sjevernoj Irskoj i odjeljak 47. Priloga 2. tom protokolu. Uredba (EU) 2019/880 dodana je tom prilogu Odlukom br. 3/2020 Zajedničkog odbora od 17. prosinca 2020.

¹⁶ Obveze koje se odnose na izvoz iz Uredbe (EZ) br. 116/2009 utvrđene su međunarodnim obvezama Unije (Konvencija UNESCO-a o mjerama zabrane i sprječavanja nezakonitog uvoza, izvoza i prijenosa vlasništva kulturnih dobara iz 1970.), usp. članak 6. stavak 1. Protokola o Irskoj / Sjevernoj Irskoj.

- kretanje kulturnih dobara iz EU-a u Sjevernu Irsku nije izvoz za potrebe Uredbe (EU) 2019/880
- kretanje kulturnih dobara iz treće zemlje ili iz Velike Britanije u Sjevernu Irsku je za potrebe Uredbe (EU) 2019/880 uvoz. Stoga će **unos** u Sjevernu Irsku kulturnih dobara nezakonito izvezenih iz treće zemlje, uključujući onih otpremljenih iz Velike Britanije, biti zabranjen nakon isteka prijelaznog razdoblja¹⁷
- od trenutka kada centralizirani elektronički sustav za uvoz kulturnih dobara (sustav ICG) predviđen člancima 8. i 9. Uredbe 2019/880 postane operativan te najkasnije do 28. lipnja 2025.:
 - gospodarski subjekti morat će podnijeti nadležnom tijelu u Sjevernoj Irskoj zahtjev za uvozne dozvole za kulturna dobra iz kategorija navedenih u dijelu B Priloga toj uredbi koja u Sjevernu Irsku trebaju uvesti iz treće zemlje ili otpremiti iz Velike Britanije
 - gospodarski subjekti morat će podnijeti carinskim tijelima Sjeverne Irske izjave uvoznika za kulturna dobra iz kategorija navedenih u dijelu C Priloga toj uredbi koja u Sjevernu Irsku trebaju uvesti iz treće zemlje ili otpremiti iz Velike Britanije.

Međutim, Protokolom o Irskoj / Sjevernoj Irskoj isključuje se mogućnost da Ujedinjena Kraljevina u vezi sa Sjevernom Irskom

- sudjeluje u donošenju odluka Unije¹⁸ i
- da poziva na uzajamno priznavanje izvoznih dozvola koje je izdala Ujedinjena Kraljevina u odnosu na Sjevernu Irsku¹⁹.

Konkretno, to među ostalim znači sljedeće:

- za pošiljke iz EU-a u treću zemlju nije se moguće pozvati na izvoznju dozvolu koju je izdala Ujedinjena Kraljevina u vezi sa Sjevernom Irskom
- kad sustav ICG postane operativan i Ujedinjena Kraljevina bude izdavala uvozne dozvole u vezi sa Sjevernom Irskom, pozivanje na te dozvole za uvoz iz trećih zemalja u EU neće biti moguće.

Opće informacije dostupne su na internetskim stranicama Komisije o propisima EU-a za izvoz kulturnih dobara (https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-controls/cultural-goods_en). Te će se stranice prema potrebi dodatno ažurirati.

¹⁷ Ta zabrana ne podrazumijeva sustavne kontrole, ali ako npr. tijela Sjeverne Irske prime obavještajne podatke o sumnjivim pošiljkama ili tijekom nasumičnih kontrola naiđu na pošiljku nezakonitih kulturnih dobara, moraju je presresti i poduzeti sve odgovarajuće mjere.

¹⁸ Ako je potrebna razmjena informacija ili uzajamno savjetovanje, odvijat će se u okviru Zajedničke savjetodavne radne skupine osnovane u skladu s člankom 15. Protokola o Irskoj / Sjevernoj Irskoj.

¹⁹ Članak 7. stavak 3. prvi podstavak Protokola o Irskoj / Sjevernoj Irskoj.

Europska komisija
Glavna uprava za oporezivanje i carinsku uniju